

Die laatste zomer

Van Tatiana de Rosnay verscheen eveneens bij Artemis & co

*Haar naam was Sarah
Kwetsbaar*

TATIANA DE ROSNAY

Die laatste zomer

Vertaald door
Iris van der Blom

Artemis & co

VERANTWOORDING GEDICHTEN P. 232, 233 EN P. 318, 319:
W.H. Auden, 'Funeral blues' in *Vertel me de waarheid over de liefde*, vertaling
Willem Wilmink (Amsterdam: Bert Bakker, 1995)

Christina Rossetti, 'Liedje', vertaling Ko Kooman

Eerste druk 2009
Eenentwintigste druk 2010

ISBN 978 90 472 0166 3
© 2009 Éditions Héloïse d'Ormesson
This book is published by arrangement with
Literary Agency Wandel Cruse
© 2009 Nederlandse vertaling Artemis & co,
Amsterdam en Iris van der Blom
Oorspronkelijke titel *Boomerang*
Oorspronkelijke uitgever Héloïse d'Ormesson
Omslagontwerp Janine Jansen
Omslagillustratie © Eric Kiel / Getty Images
Foto auteur © Philippe Matsas / Opale

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

In liefhebbende herinnering aan Pierre-Emmanuel (1989-2006)

‘Laat mijn naam even vanzelfsprekend blijven als altijd.
Ik wens dat hij moeiteloos wordt uitgesproken,
zonder een zweempje schaduw eromheen.’

Henry Scott Holland

Voor Sophie en Nicolas
Ze weten wel waarom

‘Manderley bestond niet meer.’

Daphne du Maurier

Rebecca

Ik word naar een klein, kleurloos kamertje gebracht en krijg te horen dat ik daar moet blijven wachten. Er staan zes onbezette, bruine kunststof stoelen tegenover elkaar op versleten linoleum. In een van de hoeken zie ik een groene kunstplant, de glimmende bladeren bedekt met stof. Ik doe wat me is verteld. Ik ga zitten. Mijn bovenbenen trillen. Mijn handpalmen voelen klam aan, mijn keel is droog. Mijn hoofd bonst. Ik denk: ik moet nu eigenlijk onze vader bellen, ik moet hem bellen voordat het te laat op de avond is. Maar mijn hand maakt geen aanstalten om de telefoon in de zak van mijn spijkerbroek te pakken. Als ik onze vader bel, wat moet ik dan zeggen? En hóé vertel ik het hem?

De verlichting is schel, verblindend felle neonstrepen lopen als tralies over het plafond. De wanden zijn gelig en er zitten scheuren in het stucwerk. Ik zit daar maar, half verdoofd. Hulpeloos. Verloren. Ik snak naar een sigaret. Ik vraag me af of ik zal moeten kokhalzen, de bittere koffie en de zwaar op de maag liggende brioche die ik twee uur eerder heb genuttigd, zal uitbraken.

Ik hoor nog steeds het gieren van de banden, voel nog steeds de plotselinge heftige slingerbeweging van de auto toen hij scherp naar rechts trok en snoeihard tegen de vangrail botste. En die gil. Haar gegil klinkt nog na in mijn oren.

Hoeveel mensen zouden hier hebben zitten wachten, denk ik. Hoeveel mensen hebben hier gezeten, waar ik nu zit, en ge-

wacht op bericht over degenen die ze liefhadden. Ik kan de neiging niet onderdrukken me een voorstelling te maken van wat die vergeelde muren al hebben gezien. Wat ze weten. Wat ze onthouden hebben. Tranen, kreten of opluchting. Hoop, pijn of vreugde.

De minuten tikken weg. Ik kijk naar de ronde wijzerplaat van een vuile klok boven de deur. Er zit niets anders op dan afwachten.

Na ongeveer een halfuur komt er een verpleegkundige binnen. Ze heeft een lang gezicht dat doet denken aan een paard, magere bleke armen.

‘Monsieur Rey?’

‘Ja,’ zeg ik, met dichtgeknepen keel.

‘U moet deze formulieren invullen. Met haar gegevens.’

Ze overhandigt me twee velletjes papier en een pen.

‘Gaat het goed met haar?’ prevel ik.

Mijn stem klinkt ijl en gespannen.

Haar waterige, wimperloze ogen kijken me heel kort aan.

‘Dat gaat de dokter u vertellen. De dokter komt zo.’

Ze loopt weg. Ze heeft een sneue platte kont.

Ik leg met trillende vingers de velletjes papier naast elkaar op mijn schoot.

Naam, geboortedatum en -plaats, burgerlijke staat, adres, burgerservicenummer, verzekeringspolisnummer. Mijn hand trilt nog steeds terwijl ik noteer: *Mélanie Rey, geboren 15 augustus 1967 in Boulogne-Billancourt, alleenstaand, Rue de la Roquette 49, Parijs 75011.*

Ik weet het burgerservicenummer van mijn zus niet. Trouwens, haar verzekeringspolisnummer ook niet. Al die dingen moeten in haar tas zitten. Waar is haar tas? Ik kan me niets over haar tas herinneren. Alleen dat haar lichaam slap voorover viel toen ze haar uit de auto trokken. En de manier waarop haar armen van de brancard omlaag bungelden. Nee, dan ik: geen haartje gekrenkt, geen blauwe plek te zien, terwijl ik vlak naast haar had ge-

zeten. Ik krimp ineen. Ik heb steeds het idee dat ik zo wakker zal worden.

De verpleegkundige komt terug met een glas water. Ik drink het met grote teugen leeg. Het smaakt oud, naar metaal. Ik bedank haar. Ik zeg tegen haar dat ik Mélanies burgerservicenummer niet heb. Ze knikt, pakt de papieren en loopt weg.

De minuten kruipen voorbij. Het is stil in de kamer. Dit is een klein ziekenhuis. Een klein stadje, vermoed ik. Een van de voorsteden van Nantes. Ik weet niet zeker waar precies. Ik stink. Geen airco. Ik ruik het zweet dat van mijn oksels omlaagsijpelt en zich in mijn liezen verzamelt. De zweterige lijfgeur van wanhoop en paniek. Mijn hoofd bonst nog steeds. Ik probeer rustig adem te halen. Dat lukt me een paar minuten. Dan krijgt dat hulpeloze, afschuwelijke gevoel weer de overhand; het overspoelt me.

Parijs ligt meer dan drie uur hiervandaan. Ik vraag me opnieuw af of ik mijn vader moet bellen. Ik houd mezelf voor dat ik even moet afwachten. Ik weet nog niet eens wat de dokter te zeggen heeft. Ik kijk op mijn horloge. Halfelf. ‘Waar zou onze vader nu zijn?’ vraag ik me af. Een etentje ergens? Of zou hij in zijn studeerkamer naar de kabeltelevisie zitten kijken, terwijl Régine aan de telefoon in de kamer naast de zijne zit te bellen en ondertussen haar nagels lakt?

Ik besluit nog een poosje te wachten. Ik zou het liefst mijn ex-vrouw bellen. Astrids naam is nog steeds de eerste die bij me opkomt in tijden van stress of wanhoop. Maar de gedachte aan haar met Serge, in Malakoff, in ons oude huis, in ons oude bed, en het feit dat hij altijd de telefoon opneemt, zelfs haar mobiel verdomme, – ‘Hé, Antoine, hoe is-ie, makker?’ – is meer dan ik kan verdragen. En dus bel ik Astrid niet, hoewel ik niets liever zou doen.

Ik blijf in het kleine, benauwde kamertje en probeer opnieuw rustig te blijven. Probeer de opkomende paniek te onderdrukken. Ik denk aan mijn kinderen. Arno in de volle glorie en opstandigheid

van zijn tienerjaren. Margaux, een mysterieus schepsel van veertien. Lucas, elfen nog maar een kleuter vergeleken bij de twee anderen met hun gierende hormonen. Ik kan me gewoon niet voorstellen tegen hen te moeten zeggen: 'Jullie tante is dood. Mélanie is dood. Mijn zus is dood.' Die woorden slaan nergens op. Ik duw ze weg.

Er kruipt weer een uur voorbij. Ik zit daar maar, met mijn hoofd in mijn handen. Ik probeer orde te scheppen in de groeiende chaos van mijn gedachten. Ik denk aan de deadlines die ik moet halen, morgen is het maandag en na dit lange weekend moeten er heel wat dringende kwesties afgehandeld worden, die onaangename Rabagny en zijn godsgruwelijke dagverblijf met wie ik niet in zee had moeten gaan, Florence, de hopeloze assistente die ik echt moet ontslaan. Maar hoe is het in vredesnaam mogelijk dat dat bij me opkomt, realiseer ik me geschrokken, hoe kan ik nu aan mijn werk denken, op dit moment, het moment dat Mélanie ergens tussen leven en dood zweeft? Ik vraag me neerslachtig af: Waarom Mélanie? Waarom juist zij? Waarom niet ik? Dit tripje was mijn idee geweest. Haar verjaardagscadeau van mij. Voor die veertigste verjaardag waar ze zo tegen opzag.

Er komt een vrouw van mijn leeftijd binnen, eindelijk. Een groen operatiehemd en zo'n grappig papieren mutsje dat chirurgen dragen. Schrandere bruine ogen, kort kastanjebruin haar met hier en daar wat zilvergrijs. Ze glimlacht. Mijn hart maakt een sprongetje. Ik sta haastig op.

'Het heeft niet veel gescheeld, Monsieur Rey,' zegt ze.

Ik zie wat kleine, bruine vlekjes op het voorpand van haar blouse. Ik vraag me ontzet af of het vlekjes van Mélanies bloed zijn.

'Uw zuster wordt weer helemaal beter.'

Tot mijn verbijstering vertrekt mijn gezicht zich en beginnen de tranen te stromen. Ik snotter. Ik schaam me ontzettend dat ik sta te huilen ten overstaan van deze vrouw, maar ik kan er niets aan doen.

'Geef niks, hoor,' zegt de dokter. Ze grijpt me bij mijn arm. Ze

heeft kleine, stevige handen. Ze duwt me zachtjes terug in de stoel, gaat naast me zitten. Ik brul zoals ik als kind wel deed, diepe snikken die vanuit mijn buik komen.

‘Zij zat toch achter het stuur?’

Ik knik, probeer mijn vochtige neusgaten schoon te maken met de rug van mijn hand.

‘We weten al dat ze niet had gedronken. Dat hebben we gecheckt. Kunt u me vertellen wat er is gebeurd?’

Ik slaag erin te herhalen wat ik eerder tegen de politie en de mensen van de ambulance heb gezegd. Dat mijn zuster het laatste stuk naar huis wilde rijden. Dat ze prima reed. Dat ik met haar achter het stuur nog nooit bang was geweest.

‘Heeft ze een black-out gehad?’ vraagt de dokter. Op haar badge staat: ‘Docteur Bénédicte Besson’.

‘Nee.’

En dan schiet het me te binnen. Iets wat ik niet aan de mensen van de ambulance had verteld, omdat ik het me nu pas herinner.

Ik kijk neer op het kleine, gebruikte gezicht van de dokter. Mijn eigen gezicht vertrekt nog steeds krampachtig van het huilen. Ik haal diep adem.

‘Mijn zus was me net iets aan het vertellen... Ze wendde haar gezicht naar me toe. En toen gebeurde het. De auto reed zomaar van de snelweg af. Het ging ontzettend snel.’

De dokter spoort me aan verder te gaan.

‘Wat was ze u aan het vertellen?’

Mélanies ogen. Haar handen, die het stuur omklemden. ‘Antoine, er is iets wat ik je moet vertellen. Ik heb er de hele dag mee rondgelopen. Gisteravond, in het hotel, schoot me iets te binnen. Iets over...’ Haar blik, verontrust, bezorgd. En toen de auto, die van de weg afreed.

Ze was in slaap gevallen zodra ze de hindernissen op de wegen van de voorsteden rondom Parijs achter zich hadden gelaten. Antoine glimlachte toen haar hoofd achterover tegen het auto-raampje zakte. Haar mond viel open en hij dacht dat hij een heel zacht gesnurk hoorde. Toen hij haar die ochtend even na zonsopgang had opgepikt, was ze geïrriteerd geweest. Ze had een hekel aan verrassingen, altijd al. Dat moest hij toch weten? Waarom had hij dan in godsnaam een verrassingsreisje georganiseerd? Jezus! Was veertig worden soms niet erg genoeg? Of over een nare relatiebreuk heen moeten komen? Of nooit getrouwd zijn geweest, geen kinderen hebben en dan mensen in je omgeving om de haverklap over de biologische klok horen praten? ‘Als iemand die woorden nog één keer in de mond neemt, sla ik erop,’ siste ze met opeengeklemd kaken. Maar de gedachte dit lange weekend alleen te moeten doorkomen was ondraaglijk voor haar. Dat wist hij. Hij wist dat ze er niet aan moest denken om in haar hete, lege appartement boven de rumoerige rue de la Roquette te blijven, terwijl al haar vrienden die de stad uit waren vrolijke berichten op haar voicemail zouden achterlaten: ‘Hé, Mel, je bent véértig!’ Veertig. Hij keek heel even haar kant op. Mélanie, zijn kleine zusje, werd veertig. Hij kon het nauwelijks geloven. Dan was hij dus drieënveertig. Ook dat kon hij nauwelijks geloven.

Toch waren die ogen met de kraaienpootjes in de achteruit-

kijkspiegel de ogen van een man aan het begin van de middelbare leeftijd. Dik haar, peper-en-zoutkleurig, een lang, smal gezicht. Het viel hem op dat Mélanie haar haren bruin verfde. De wortels waren onmiskenbaar grijs. Dat Mélanie haar haren verfde had iets aandoenlijks. Hoezo, peinsde hij. Zoveel vrouwen verfden hun haar. Misschien omdat ze zijn jongere zusje was. Hij kon zich gewoon niet voorstellen dat ze ooit oud zou worden. Haar gezicht was nog steeds mooi. Misschien was het zelfs nog mooier dan toen ze in de twintig of dertig was, omdat ze zo'n fraaie beenderstructuur had. Hij kreeg er nooit genoeg van om naar Mélanie te kijken. Alles aan haar was klein, vrouwelijk, fijntjes. Alles aan haar – die groene ogen, die fraaie curve van haar neus, die verrassende witte glimlach, die slanke polsen en enkels – deed hem aan hun moeder denken. Ze vond het niet prettig te horen dat ze op Clarisse leek. Dat had ze nooit prettig gevonden. Maar voor Antoine was het alsof hun moeder door de ogen van Mélanie naar buiten keek.

De Peugeot kwam op snelheid en Antoine schatte dat ze er waarschijnlijk minder dan vier uur over zouden doen om er te komen. Ze waren vroeg genoeg vertrokken om de verkeersdrukte voor te zijn. Ondanks haar vragen had hij geen woord losgelaten over hun bestemming. Hij had alleen maar grijnzend gezegd: 'Pak genoeg in voor een paar dagen. We gaan je verjaardag in stijl vieren.'

Er was een klein probleempje geweest met Astrid, zijn ex-vrouw. Er moest even wat worden gladgestreken. Dat lange weekend was gewoonlijk 'zijn' weekend. De kinderen zouden vanuit het huis van Astrids ouders in de Dordogne vertrekken en naar hem toe komen. Hij was volhardend geweest toen hij belde, het was Mels verjaardag, ze werd veertig, hij wilde er voor haar iets bijzonders van maken, ze was nog steeds niet over Olivier heen, ze zat in een moeilijke periode. Astrids stem: 'O, merde, Antoine, ik heb de kinderen de afgelopen twee weken gehad. Serge en ik hebben echt behoefte aan wat tijd voor onszelf.'

Serge. De naam alleen al gaf hem de kriebels. Een fotograaf, be-

gin dertig. Het gespierde, ruige type dat graag buiten is. Hij was gespecialiseerd in voedsel. *Natures mortes* voor fraai uitgevoerde kookboeken. Hij was er uren mee bezig om pasta te laten glanzen, kalfsvlees er smakelijk uit te laten zien, fruit sappig in beeld te krijgen. Serge. Steeds wanneer Antoine hem een hand gaf als hij de kinderen kwam ophalen, werd hij geconfronteerd met de afschuwelijke herinnering aan Astrids digitale camera en wat hij had ontdekt op de memorycard terwijl zij die cruciale zaterdag boodschappen aan het doen was. Aanvankelijk had hij alleen nog maar verbaasd gekeken naar een stel harige billen die zich aanspannen en ontspanden. Vervolgens had hij tot zijn ontzetting beseft dat die billen in feite bezig waren een penis te pompen in wat bijzonder veel leek op het lichaam van Astrid. Zo was hij erachter gekomen. Hij had Astrid, nog beladen met boodschappentassen, ermee geconfronteerd op die noodlottige zaterdagmiddag, en ze was in snikken uitgebarsten en had toegegeven dat ze van Serge hield en dat de verhouding al aan de gang was sinds die Club Med-vakantie met de kinderen in Turkije, en dat ze enorm opgelucht was dat hij het nu wist.

Antoine kwam in de verleiding om een sigaret op te steken om zijn onaangename herinneringen af te weren. Maar hij wist dat zijn zuster wakker zou worden van de rook, en dat ze een bitse opmerking zou maken over deze 'vieze gewoonte' van hem. Daarom concentreerde hij zich maar op de snelweg die zich voor hem ontrolde.

Astrid voelde zich nog steeds schuldig over Serge, dat voelde hij, over de manier waarop Antoine hun verhouding had ontdekt. Over de scheiding. Over de hele nasleep ervan. En ze was dol op Mélanie, ze waren al lang bevriend, zelfs nog voor Antoine, ze werkten op hetzelfde vakgebied, in de uitgeverij. Ze had het niet over haar hart kunnen verkrijgen nee te zeggen. Astrid had verzucht: 'Oké dan. De kinderen komen dan wel later naar je toe. Bezorg Mel maar een fantastische verjaardag.'

Eindelijk, toen Antoine bij een benzinstation stopte om te tanken, geeuwde Mélanie en ze draaide het autoraampje omlaag.

‘Hé, Tonio,’ sprak ze lijsig, ‘waar zijn we in godsnaam?’

‘Heb je echt geen idee?’

Ze haalde haar schouders op.

‘Nee.’

‘Je hebt twee uur geslapen.’

‘Je stond ook al bij me op de stoep toen de zon opkwam, rotzak die je bent.’

Na een snel kopje koffie (zij) en een snel sigaretje (hij) stapten ze weer in de auto. Het leek of ze wat minder prikkelbaar was, viel Antoine op.

‘Je bent een schat dat je dit doet,’ zei ze.

‘Dank je wel.’

‘Je bent een schat van een broer.’

‘Weet ik.’

‘Je hoefde het niet te doen. Misschien had je wel andere plannen?’

‘Geen andere plannen.’

‘Een vriendin bijvoorbeeld?’

Hij slaakte een zucht.

‘Geen vriendin.’

De gedachte aan zijn recente affaires maakte dat hij de auto wilde stilzetten, uitstappen en in snikken uitbarsten. Sinds de scheiding was er een opeenvolging van vrouwen geweest. En een opeenvolging van desillusies. Vrouwen die hij via internet had ontmoet, op die beruchte websites. Vrouwen van zijn eigen leeftijd, getrouwde vrouwen, gescheiden vrouwen, jongere vrouwen. Hij had zich met voortvarendheid in het datingproces geworpen, vastbesloten zich erdoor te laten opbeuren. Maar na de eerste twee seksueel acrobatische stunts, toen hij met bezwaard gemoed en uitgeput in zijn nieuwe, lege appartement terugkeerde, in zijn nieuwe, lege bed, kon hij de feiten niet meer ontkennen. Hij had er lang genoeg zijn ogen voor gesloten. Hij hield nog steeds van Astrid. Dat

had hij zichzelf eindelijk toegegeven. Hij hield nog steeds van zijn ex-vrouw. Hij hield zo wanhopig veel van haar dat hij er misselijk van werd.

Mélanie zei ondertussen: ‘Waarschijnlijk had je wel wat beters, wat opwindenders te doen dan met die oude vrijster van een zus van je een lang weekend op stap te gaan.’

‘Doe niet zo gek, Mel. Dit is precies waar ik zin in heb. Ik wil dit voor je doen.’

Haar blik viel op een verkeersbord boven de snelweg.

‘Hé, we rijden naar het westen!’

‘Slimme meid!’

‘Wat ligt er in het westen?’ vroeg ze, en ze deed alsof ze de liefhebbende ironie in zijn stem niet had gehoord.

‘Denk eens na,’ zei hij.

‘Eh, Normandië? Bretagne? De Vendée?’

‘Je bent warm.’

Ze zei niets en luisterde naar de oude Beatles-cd die Antoine had opgezet. Even verderop slaakte ze een kreetje.

‘Ik weet het! We gaan naar Noirmoutier!’

‘Bingo,’ zei hij.

Maar opeens was haar gezicht ernstig. Ze keek omlaag, naar haar handen in haar schoot, en haar mond stond strak.

‘Wat scheelt eraan?’ vroeg hij, bezorgd. Hij had een lach verwacht, kreetjes, glimlachjes, alles behalve haar onbewogen gezicht.

‘Ik ben hier nooit meer teruggeweest.’

‘Nou en?’ zei hij. ‘Ik ook niet.’

‘Het is alweer...’ Ze zweeg en telde het na op haar slanke vingers. ‘1973, toch? Het is 34 jaar geleden. Niets zal me bekend voorkomen! Ik was toen pas zes.’

Antoine verminderde snelheid.

‘Dat geeft niets. We gaan gewoon je verjaardag vieren, meer niet. We hebben daar ook je zesde verjaardag gevierd, weet je nog?’